

اصول قانون اساسی در تونظرات شورای نگهبان

عنوان

اصل یکصد و هفتاد و پنجم

شماره مسلسل: ۱۳۹۶۰۱۰۰

تاریخ: ۱۳۹۶/۰۹/۲۳

شناسنامه

عنوان:

اصول قانون اساسی در پرتو نظرات شورای نگهبان

اصل یکصد و هفتاد و پنجم

تدوین:

محمد فتحی

ناظر علمی:

کاظم کوهی

شماره مسلسل: ۱۳۹۶۰۱۰۰

تاریخ انتشار: ۱۳۹۶/۰۹/۲۳

فهرست مطالب

۳.....	اصل یکصد و هفتاد و پنجم.....
۳.....	۱- نظرات شورای نگهبان در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی
۳.....	۱-۱. طرح قانونی اداره صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران.....
۳.....	۲-۱. لایحه بودجه سال ۱۳۶۲ کل کشور.....
۴.....	۳-۱. طرح اساسنامه صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران.....
۴.....	۴-۱. طرح نحوه اجراء اصل ۱۷۵ قانون اساسی در بخش نظارت.....
۶.....	۵-۱. لایحه متمم قانون بودجه سال ۱۳۶۹ کل کشور.....
۷.....	۶-۱. لایحه بودجه سال ۱۳۸۰ کل کشور.....
	۷-۱. طرح اختصاص درصدی از درآمد حاصل از پخش مسابقات ورزشی توسط صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران به فدراسیون‌های ورزشی.....
۸.....	۸-۱. طرح اداره سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران.....
۱۱.....	۹-۱. طرح الحاق یک ماده و پنج تبصره به قانون اساسنامه سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران.....
۱۲.....	۱۰-۱. لایحه اصلاح مواد فصل دوم قانون تعیین حدود و وظایف و اختیارات و مسئولیت‌های ریاست جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۵/۸/۲۲ مجلس شورای اسلامی تحت عنوان «مسئولیت رئیس جمهور در اجرای قانون اساسی».....
۱۶.....	۱۱-۱. لایحه وظایف و اختیارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات.....
۱۷.....	۱۲-۱. لایحه برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران.....
۱۸.....	۱۳-۱. لایحه مدیریت خدمات کشوری.....
۲۰.....	۲- نظرات شورای نگهبان در خصوص اساسنامه‌های مصوب هیئت وزیران
۲۰.....	۱-۲. اساسنامه سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی

- ۳- نظرات تفسیری و مشورتی شورای نگهبان ۲۰
- ۳-۱. استفسار عضو فقیه شورای نگهبان نسبت به امکان تأسیس و
راه اندازی شبکه های خصوصی رادیویی و تلویزیونی ۲۰
- ۴- نظرات شورای نگهبان در پاسخ به استعلامات اشخاص حقیقی و حقوقی ۲۳
- ۴-۱. تذکر رئیس جمهور به شورای نگهبان در مورد مغایرت قانون
اداره صدا و سیما با جمهوری اسلامی ایران با قانون اساسی ۲۳
- ۵- تذکرات ارشادی و قانونی شورای نگهبان ۲۵

اصل یکصد و هفتاد و پنجم

مصوب ۱۳۶۸: در صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، آزادی بیان و نشر افکار با رعایت موازین اسلامی و مصالح کشور باید تأمین گردد.

نصب و عزل رئیس سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران با مقام رهبری است و شورایی مرکب از نمایندگان رئیس جمهور و رئیس قوه قضائیه و مجلس شورای اسلامی (هر کدام دو نفر) نظارت بر این سازمان خواهند داشت.

خط مشی و ترتیب اداره سازمان و نظارت بر آن را قانون معین می کند.

اصل سابق (مصوب ۱۳۵۸): در رسانه های گروهی (رادیو و تلویزیون) آزادی انتشارات و تبلیغات طبق موازین اسلامی باید تأمین شود. این رسانه ها زیر نظر مشترک قوای سه گانه قضائیه (شورای عالی قضایی)، مقننه و مجریه اداره خواهد شد. ترتیب آن را قانون معین می کند.

۱- نظرات شورای نگهبان در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

۱-۱- نظر شماره م/۴۰/ص مورخ ۱۳۵۹/۹/۲۵ شورای نگهبان در خصوص طرح قانونی

اداره صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۵۹/۹/۱۰ مجلس شورای اسلامی

۱-۱- ماده (۱۰)^(۱) که اعضای شورای سرپرستی را در مقابل مجلس مسئول قرار داده و به مجلس حق می دهد آنان را مانند وزراء استیضاح نماید، با توجه به مفهوم استیضاح در اصل ۸۹ قانون اساسی و تبعاتی که دارد، با اصل ۱۷۵ قانون اساسی که اداره صدا و سیما را زیر نظر مشترک سه قوه قرار داده مغایر می باشد.

۱-۲- نظر شماره ۸۱۰۳ مورخ ۱۳۶۱/۱۲/۲۶ شورای نگهبان در خصوص لایحه بودجه

سال ۱۳۶۲ کل کشور، مصوب ۱۳۶۱/۱۲/۲۶ مجلس شورای اسلامی

۱-۲- قسمت اخیر بند (الف) تبصره (۶۴)^(۲) که شورای سرپرستی صدا و

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل هشتاد و نهم، شماره ۱-۱.

۲. تبصره ۶۴- تا تصویب اساسنامه و مقررات مالی صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران: الف- سازمان مزبور با رعایت قانون نحوه اداره صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران از نظر مقررات مالی و بودجه ای تابع مقررات مربوط به شرکت های دولتی بوده و شورای سرپرستی آن علاوه بر وظایف و اختیارات مذکور در قانون فوق دارای کلیه اختیارات و وظایف مجمع عمومی سابق سازمان نامبرده نیز خواهد بود.

سیمای جمهوری اسلامی ایران را مسئول و جوابگو در برابر مجلس شورای اسلامی قرار داده است با توجه به اینکه سازمان مذکور بایستی زیر نظر مشترک قوای سه گانه اداره شود، مغایر با اصل ۱۷۵ قانون اساسی است.

۳-۱. نظر شماره ۹۵۰۷ مورخ ۱۳۶۲/۶/۸ شورای نگهبان در خصوص طرح اساسنامه

صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۲/۶/۱ مجلس شورای اسلامی

۱-۳-۱- اطلاق استثنای مذکور در تبصره یک ماده (۱۵)^(۱) که شامل نماینده قوه

مجریه و قوه قضائیه می شود، با اکثریت آراء مغایر قانون اساسی شناخته شد.

۴-۱. نظر شماره ۰۴۹۳ مورخ ۱۳۶۹/۵/۲ شورای نگهبان در خصوص طرح نحوه اجراء

اصل ۱۷۵ قانون اساسی در بخش نظارت مصوب ۱۳۶۹/۴/۲۴ مجلس شورای اسلامی

۱-۴-۱- تبصره یک ماده (۳) که رئیس سازمان را مسئول اجرای نظرات اصلاحی

→

شورای نامبرده از نظر حسن اجرای مقررات مالی مربوط در برابر مجلس شورای اسلامی مسئول و جوابگو خواهد بود و باید گزارش کامل عملیات اجرایی مالی را هر (۶) ماه یکبار به کمیسیون های ارشاد و برنامه و بودجه و دیوان محاسبات مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

ب- ...

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۶۱/۲/۲۶ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

تبصره ۶۴- تا تصویب اساسنامه و مقررات مالی صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران:

الف- سازمان مزبور با رعایت قانون نحوه اداره صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران از نظر مقررات مالی و بودجه ای تابع مقررات مربوط به شرکت های دولتی بوده و شورای سرپرستی آن علاوه بر وظایف و اختیارات مذکور در قانون فوق دارای کلیه اختیارات و وظایف مجمع عمومی سابق سازمان نامبرده نیز خواهد بود.

شورای نامبرده باید گزارش کامل عملیات اجرایی مالی را هر (۶) ماه یکبار به کمیسیون های ارشاد و برنامه و بودجه و دیوان محاسبات مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

۱. ماده ۱۵- نحوه انتخاب اعضای شورای سرپرستی و چگونگی رسمیت یافتن جلسات و اعتبار مصوبات شورای سرپرستی برابر قانون اداره صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران می باشد.

تبصره ۱- اعضای اصلی شورای سرپرستی به استثنای شغل نمایندگی مجلس شورای اسلامی حق داشتن شغل دیگری را ندارند.

تبصره ۲- ...

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۶۲/۷/۲۷ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

تبصره ۱- اعضای اصلی شورای سرپرستی به استثنای شغل نمایندگی مجلس شورای اسلامی برای نماینده قوه مقننه، حق داشتن شغل دیگری را ندارند.

شورای نظارت قرار داده و نیز تبصره (۲) ماده مذکور که معاونین و دیگر مسئولین سازمان را موظف به همکاری با شورای مزبور نموده است، خلاف اصل ۱۷۵ قانون اساسی است. شورا می‌تواند اطلاعات و مدارک را از طریق رئیس سازمان درخواست نماید.^(۱)

۱. ماده ۳- شورای نظارت که مسئولیت نظارت بر سازمان صدا و سیماى جمهوری اسلامی ایران را بر عهده دارد وظایف زیر را انجام خواهد داد:
- ۱- نظارت بر حسن انجام کلیه امور سازمان صدا و سیماى جمهوری اسلامی ایران و تذکرات لازم در مورد تخلفات و انحرافات جهت اصلاح امور مذکور
- ۲- نظارت بر سیاست‌های اجرایی که در نظر است در سازمان صدا و سیماى جمهوری اسلامی ایران به مرحله اجراء در بیاید و اعلام نظر اصلاحی شورا به رئیس سازمان
- ۳- نظارت بر حسن اجراء قوانین مربوطه در سازمان صدا و سیما
- ۴- نظارت بر ایجاد و یا انحلال هر بخش، واحد، شعبه و دفاتر و نمایندگی در سازمان
- ۵- نظارت بر انعقاد قراردادهای خریدهای داخلی و خارجی سازمان
- ۶- نظارت بر سایر اموری که سازمان طبق قانون بر عهده دارد و انجام می‌دهد.
- ۷- گزارش منظم و مستمر از جریان امور در سازمان به مقام معظم رهبری و قوای سه‌گانه جمهوری اسلامی ایران.

تبصره ۱- رئیس سازمان صدا و سیما مسئول اجرای نظرات اصلاحی شورای نظارت که مستند به قانون باشد خواهد بود و موظف است نظرات اصلاحی این شورا را در جهت اجرای صحیح قانون رعایت کند.

تبصره ۲- رئیس سازمان صدا و سیما و معاونین وی و مدیران شبکه‌ها و مسئولین واحدها و بخش‌ها و شعب و دفاتر نمایندگی خارج از کشور و سایر تشکیلات تابعه سازمان موظفند در اجرای دقیق وظایف شورای نظارت با شورای مذکور و نمایندگان آن همکاری نموده و اطلاعات و اسناد و مدارک مورد درخواست آنها را در اختیارشان قرار دهند.

مصوبه اصلاحی مورخ ۱۳۶۹/۷/۱ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

- ماده ۳- شورای نظارت که مسئولیت نظارت بر سازمان صدا و سیماى جمهوری اسلامی ایران را بر عهده دارد وظایف زیر را انجام خواهد داد:
- ۱- نظارت بر حسن انجام کلیه امور سازمان صدا و سیماى جمهوری اسلامی ایران و تذکرات لازم در مورد تخلفات و انحرافات جهت اصلاح امور مذکور
 - ۲- نظارت بر سیاست‌های اجرایی که در نظر است در سازمان صدا و سیماى جمهوری اسلامی ایران به مرحله اجراء در بیاید و اعلام نظر اصلاحی شورا به رئیس سازمان
 - ۳- نظارت بر حسن اجراء قوانین مربوطه در سازمان صدا و سیما
 - ۴- نظارت بر ایجاد و یا انحلال هر بخش، واحد، شعبه و دفاتر و نمایندگی در سازمان
 - ۵- نظارت بر انعقاد قراردادهای خریدهای داخلی و خارجی سازمان
 - ۶- نظارت بر سایر اموری که سازمان طبق قانون بر عهده دارد و انجام می‌دهد.
 - ۷- گزارش منظم و مستمر از جریان امور در سازمان به مقام معظم رهبری و قوای سه‌گانه جمهوری اسلامی ایران.

۵-۱. نظر شماره ۱۱۶۲ مورخ ۱۳۶۹/۹/۱۸ شورای نگهبان در خصوص لایحه متمم قانون بودجه سال ۱۳۶۹ کل کشور^(۱) مصوب ۱۳۶۹/۹/۵ مجلس شورای اسلامی

→

تبصره ۱- رئیس سازمان صدا و سیما مسئول اجرای نظرات اصلاحی شورای نظارت که مستند به قانون باشد خواهد بود و موظف است نظرات اصلاحی این شورا را در جهت اجرای صحیح قانون رعایت کند.

تبصره ۲- رئیس سازمان صدا و سیما و معاونین وی و مدیران شبکه‌ها و مسئولین واحدها و بخش‌ها و شعب و دفاتر نمایندگی خارج از کشور و سایر تشکیلات تابعه سازمان موظفند در اجرای دقیق وظایف شورای نظارت با شورای مذکور و نمایندگان آن همکاری نموده و اطلاعات و اسناد و مدارک مورد درخواست آنها را در اختیارشان قرار دهند.

نظر شماره ۰۷۸۷ مورخ ۱۳۶۹/۷/۱۰ شورای نگهبان در خصوص طرح نحوه اجراء اصل ۱۷۵ قانون اساسی در بخش نظارت مصوب ۱۳۶۹/۷/۱ مجلس شورای اسلامی:

ایراد مورخ ۱۳۶۹/۵/۳ شورای نگهبان بر تبصره‌های (۱) و (۲) ماده (۳) ... طرح قانونی فوق‌الذکر مرتفع نشده و همچنان به قوت خود باقی است.

با عنایت به اظهار نظر شماره ۰۷۸۷ مورخ ۱۳۶۹/۷/۱۰ شورای نگهبان نسبت به این مصوبه و با توجه به اصرار مجلس بر مصوبه خویش، این مصوبه به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع شد.

مصوبه مورخ ۱۳۷۰/۷/۱۱ مجمع تشخیص مصلحت نظام:

ماده ۱- ...

ماده ۳- شورای نظارت که مسئولیت نظارت بر سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران را بر عهده دارد وظایف زیر را انجام خواهد داد:

۱- نظارت بر حسن انجام کلیه امور سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و تذکرات لازم در مورد تخلفات و انحرافات جهت اصلاح امور مذکور

۲- نظارت بر سیاست‌های اجرایی که در نظر است در سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران به مرحله اجراء در بیاید و اعلام نظر اصلاحی شورا به رئیس سازمان

۳- نظارت بر حسن اجراء قوانین مربوطه در سازمان صدا و سیما

۴- نظارت بر ایجاد و یا انحلال هر بخش، واحد، شعبه و دفاتر و نمایندگی در سازمان

۵- نظارت بر انعقاد قراردادهای خریدهای داخلی و خارجی سازمان

۶- نظارت بر سایر اموری که سازمان طبق قانون برعهده دارد و انجام می‌دهد.

۷- گزارش منظم و مستمر از جریان امور در سازمان به مقام معظم رهبری و قوای سه‌گانه جمهوری اسلامی ایران.

تبصره- رئیس سازمان صدا و سیما و معاونین وی و مدیران مراکز استان‌ها و شهرستان‌ها و دفاتر نمایندگی خارج از کشور موظفند در اجرای دقیق وظایف شورای نظارت، اطلاعات و اسناد و مدارک مورد درخواست شورای نظارت را در اختیارشان قرار دهند.

ماده ۴- ...

۱. گفتنی است این لایحه ابتدا با عنوان «لایحه اصلاحی قانون بودجه سال ۱۳۶۹ کل کشور جهت تأمین

←

۱-۵-۱- در جدول پیوست شماره (۲) کسر ده میلیارد ریال از بودجه سازمان صدا و سیما نظر به اینکه حسب توضیحات ارائه شده به شورا وسیله افراد مطلع و ذی ربط، موجب تعطیلی کامل یا حداقل تعطیلی اکثر برنامه های سازمان صدا و سیما می شود، با عنایت به اصول ۱۷۵ و بند دوم اصل سوم قانون اساسی مغایر قانون اساسی شناخته شد و چون نتیجه این امر تضعیف نظام جمهوری اسلامی و نیز عدم انجام تعهدات جاری سازمان است با موازین شرع هم مغایرت دارد.^(۱)

۱-۶. نظر شماره ۷۹/۲۱/۱۷۳۰ مورخ ۱۳۷۹/۱۱/۱۵ شورای نگهبان در خصوص لایحه بودجه سال ۱۳۸۰ کل کشور، مصوب ۱۳۷۹/۱۱/۱۵ مجلس شورای اسلامی

→

هزینه های مربوط به آزادگان» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۱.

جدول شماره (۲) - اعتبارات					(ارقام به هزار ریال)
شماره طبقه بندی	عنوان	اعتبار طبق قانون بودجه سال ۱۳۶۹	افزایش (یا کاهش)	یا	اصلاحی
اعتبارات از محل درآمد عمومی					
الف- جاری					
...
۲۸۳۵۰۰	صدا و سیما	۳۲/۱۰۰/۰۰۰	(۱۰/۰۰۰/۰۰۰)	۲۲/۱۰۰/۰۰۰	

با عنایت به اظهار نظر شماره ۱۱۶۲ مورخ ۱۳۶۹/۹/۱۸ شورای نگهبان نسبت به این مصوبه و با توجه به اصرار مجلس بر مصوبه خویش، این مصوبه به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع شد.

مصوبه مورخ ۱۳۶۹/۹/۲۷ مجمع تشخیص مصلحت نظام:

با توجه به دستور مقام معظم رهبری به مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص بررسی مسئله اختلاف نظر شورای نگهبان و مجلس شورای اسلامی در مورد لایحه متمم بودجه سال ۱۳۶۹، مجمع با توجه به ضرورت اجرای فوری متمم، و بدون اظهار نظر در مورد نظر مجلس یا شورای نگهبان نظر داد که متمم بودجه با ملحوظ نمودن دو اصلاحیه ذیل، برای اجرا ابلاغ شود:

۱- در سطر دوم از بند دوم تبصره یک، عبارت «با حداقل بهره» حذف گردد.

۲- در قسمت آخر تبصره چهار، عبارت «با سود کم» به عبارت «با کارمزد کم» تغییر یابد.

موضوع «اختلاف نظر شورای نگهبان و مجلس شورای اسلامی در مورد لایحه متمم بودجه سال ۱۳۶۹ کل کشور» در اجرای بند هشتم اصل ۱۱۰ قانون اساسی در جلسه روز سه شنبه مورخ ۱۳۶۹/۹/۲۷ مجمع تشخیص مصلحت نظام بررسی و به شرح فوق به تصویب رسید.

۱-۶-۱- اصلاح به عمل آمده در جهت رفع ابهام نسبت به کسر بودجه صدا و سیما مشعر بر تأیید نیاز (۲۲۰) میلیارد ریالی آن سازمان که در لایحه دولت منظور بوده و الزام آن سازمان برای تأمین کسری از طریق افزایش بی‌رویه پخش آگهی، موجب دور شدن آن سازمان از اهداف مورد نظر در قانون اساسی، از جمله تأمین آزادی بیان و نشر افکار و خلل در انجام وظایف اصولی آن می‌گردد؛ از این حیث خلاف بند دوم اصل سوم و اصل ۱۷۵ قانون اساسی شناخته شد و همچنین در نظر گرفتن عمده درآمد صدا و سیما از طریق پخش آگهی‌ها موجب اختلال امور بنیادی این سازمان و جلوگیری از نشر افکار با رعایت موازین اسلامی و مصالح کشور می‌شود؛ فلذا مغایر با شرع شناخته شد.^(۱)

۷-۱. نظر شماره ۸۰/۲۱/۲۴۲۵ مورخ ۱۳۸۰/۷/۲۸ شورای نگهبان در خصوص طرح اختصاص درصدی از درآمد حاصل از پخش مسابقات ورزشی توسط صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران به فدراسیون‌های ورزشی مصوب ۱۳۸۰/۷/۴ مجلس شورای اسلامی

۱-۷-۱- مطابق اصل ۱۷۵ قانون اساسی و نظریه تفسیری آن،^(۲) صدا و سیما مستقیماً زیر نظر مقام معظم رهبری مدظله‌العالی است و سیاست‌گذاری، هدایت و تدابیر لازم در همه ابعاد از اختیارات اختصاصی آن مقام می‌باشد، که معظم‌له در خصوص پخش برنامه‌های ورزشی سیاست‌هایی را ابلاغ فرموده‌اند. همچنین در مواردی مراجع قانونی بنا بر مصالح عمومی دستور پخش برخی مسابقات را صادر می‌نمایند، لکن چون در این طرح الزام به پرداخت وجه در قبال پخش مسابقات ورزشی بدون تأمین محل آن شده است، لذا طرح مذکور در مواردی مانع اجرای سیاست‌های مقام معظم رهبری مدظله‌العالی و مصوبات لازم‌الاجرای مراجع قانونی می‌گردد؛ از این جهت خلاف موازین شرع شناخته شد.^(۳)

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل سوم، شماره ۱-۵۴-۱.

۲. برای آگاهی تفصیلی نسبت به این نظریه تفسیری و مستندات قانونی آن، رجوع کنید به شماره ۱-۳، ذیل همین اصل (= اصل یکصد و هفتاد و پنجم).

۳. ماده واحده- از تاریخ تصویب این قانون سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران مکلف است بابت ارزش پخش مسابقات ورزشی معادل ارزش تولید زمان مربوط به مسابقات که در محدوده

→

مرزهای جمهوری اسلامی ایران برگزار می‌شود به حساب فدراسیون ورزشی مربوطه واریز نماید. مبلغ مربوطه بر اساس ضوابط و مقررات فدراسیون‌ها، متناسباً بین باشگاه‌ها توزیع می‌گردد.

تبصره ۱- ارزش تولید هر دقیقه متناسب با نوع مسابقه بین سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و فدراسیون ورزشی مربوطه توافق می‌گردد.

تبصره ۲- آیین‌نامه اجرایی این قانون ظرف مدت دو ماه از تصویب آن به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و سازمان تربیت بدنی جمهوری اسلامی ایران و سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران تهیه و به تصویب وزیران خواهد رسید.

تبصره ۳- کاهش احتمالی درآمد صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران از محل افزایش تعرفه آگهی‌های بازرگانی جبران گردد.

مصوبه اصلاحی مورخ ۱۳۸۰/۹/۶ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده واحده- از تاریخ تصویب این قانون سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران مکلف است برای ضبط و پخش مسابقات ورزشی که در محدوده مرزهای جمهوری اسلامی ایران برگزار می‌گردد، توافق فدراسیون برگزارکننده مسابقات را جلب نماید. فدراسیون‌های ذی‌ربط مجازند برای ضبط و پخش مسابقات مبالغی که متناسب با نوع مسابقه با سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران به توافق می‌رسند دریافت نمایند. هزینه‌های مذکور از محل ردیفی که برای این امر در لوائح بودجه سنواتی سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران منظور می‌گردد، تأمین خواهد شد.

نظر شماره ۸۰/۲۱/۲۷۷۷ مورخ ۱۳۸۰/۹/۲۰ شورای نگهبان در خصوص طرح اختصاص درصدی از درآمد حاصل از پخش مسابقات ورزشی توسط صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران به فدراسیون‌های ورزشی مصوب ۱۳۸۰/۹/۶ مجلس شورای اسلامی:

- مطابق اصل ۱۷۵ قانون اساسی و نظریه تفسیری آن، صدا و سیما مستقیماً زیر نظر مقام معظم رهبری مدّظله‌العالی است و سیاست‌گذاری، هدایت و تدابیر لازم در همه ابعاد از اختیارات اختصاصی آن مقام می‌باشد که معظم‌له در خصوص پخش برنامه‌های ورزشی سیاست‌هایی را ابلاغ فرمودند. همچنین در مواردی مراجع قانونی بنا بر مصالح عمومی دستور پخش برخی مسابقات را صادر می‌نمایند لکن چون در این طرح، ضبط و پخش مسابقات ورزشی منوط به توافق فدراسیون‌های ذی‌ربط گردیده است، لذا طرح مذکور در مواردی مانع اجرای سیاست‌های مقام معظم رهبری مدّظله‌العالی و مصوبات لازم‌الاجرای مراجع قانونی می‌گردد؛ از این جهت خلاف موازین شرعی شناخته شد.

- طبق اصل ۱۷۵ قانون اساسی در صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران آزادی بیان و نشر افکار با رعایت موازین اسلامی و مصالح کشور باید تأمین گردد. در این طرح چون ضبط و پخش مسابقات ورزشی منوط به توافق با فدراسیون‌های ذی‌ربط گردیده است در صورت عدم توافق عملاً باعث عدم پخش مسابقات ورزشی می‌گردد و موجب اختلال در وظایف صدا و سیما و در مواردی مانع انجام وظایف فوق‌الذکر می‌شود؛ لذا این طرح مغایر اصل ۱۷۵ قانون اساسی شناخته شد.

مصوبه اصلاحی مورخ ۱۳۸۰/۱۰/۱۶ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده واحده- از ابتدای سال یکپهار و سیصد و هشتاد و یک سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران مکلف است برای ضبط و پخش کلیه مسابقات ورزشی که توسط فدراسیون‌های ورزشی در محدوده مرزهای جمهوری اسلامی ایران برگزار می‌شود مبلغی را که تعرفه آن بر اساس نوع مسابقه به

←

پیشنهاد مشترک سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران و سازمان تربیت بدنی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد به فدراسیون ورزشی مربوطه پرداخت تا بر اساس مقررات فدراسیون مربوطه بین باشگاه‌های ذی‌ربط تقسیم گردد. افزایش هزینه احتمالی ناشی از اجرای این قانون از محل افزایش تعرفه‌های آگهی بازرگانی سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران تأمین خواهد شد.

نظر شماره ۸۰/۲۱/۳۰۹۰ مورخ ۱۳۸۰/۱۰/۲۷ شورای نگهبان در خصوص طرح اختصاص درصدی از درآمد حاصل از پخش مسابقات ورزشی توسط صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران به فدراسیون‌های ورزشی مصوب ۱۳۸۰/۱۰/۱۶ مجلس شورای اسلامی:

اشکالات قبلی به قوت خود باقی است.

با عنایت به اظهار نظر شماره ۸۰/۲۱/۳۰۹۰ مورخ ۱۳۸۰/۱۰/۲۷ شورای نگهبان مبنی بر برطرف نشدن ایرادهای شورای نگهبان نسبت به این مصوبه و با توجه به اصرار مجلس بر مصوبه خویش، این مصوبه به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع شد.

مصوبه مورخ ۱۳۸۱/۵/۲۶ مجمع تشخیص مصلحت نظام:

طرح اختصاص درصدی از درآمد حاصل از پخش مسابقات ورزشی توسط صدا و سیما به فدراسیون‌های ورزشی که در جلسه مورخ ۱۳۸۰/۱۲/۹ مجلس شورای اسلامی به تصویب رسیده و مورد ایراد شورای نگهبان قرار گرفته بود و در اجرای اصل یکصد و دوازدهم قانون اساسی به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع گردیده بود، در جلسه رسمی مجمع تشخیص مصلحت نظام به شرح ذیل به تصویب رسید:

مجمع تشخیص مصلحت نظام با بررسی مفاد مصوبه مجلس شورای اسلامی و استماع اظهارات نماینده دولت (رئیس سازمان تربیت بدنی) و دفاعیات رئیس کمیسیون برنامه و بودجه مجلس شورای اسلامی و یکی از نمایندگان ارائه‌دهنده طرح و پس از اظهارات موافقان و مخالفان به این نتیجه رسید که این مصوبه ضمن ایجاد اختلال در ضبط و پخش مسابقات ورزشی، به روابط جاری و تفاهم باشگاه‌ها و صدا و سیما آسیب خواهد زد و صدا و سیما را به سمت برنامه ورزشی خاص و محدود سوق خواهد داد که نتیجه نهایی آن تقلیل برنامه‌های ورزشی صدا و سیما، تضعیف مسابقات ورزشی و در نهایت تنزل ورزش کشور خواهد بود. ضمن اینکه اختلاف نظر دولت و مجلس شورای اسلامی در نحوه تقسیم وجوه حاصله از این مصوبه اجرای آن را مشکل خواهد کرد و باعث اختلافات جدیدی بین باشگاه‌ها، فدراسیون‌ها و دولت خواهد شد. با عنایت به مراتب فوق و فقدان مصلحت ملزمه برای عدول از قانون اساسی، مصوبه مجلس شورای اسلامی مورد تأیید قرار نگرفت. همچنین مجمع تشخیص مصلحت نظام ضمن تأکید بر اهمیت ورزش و ضرورت ارتقاء سطح ورزش کشور و تقویت و توسعه باشگاه‌های ورزشی و با توجه به اینکه صدا و سیما از بابت پخش مسابقات ورزشی درآمدی کسب نمی‌کند و هرگونه پرداخت به فدراسیون‌ها ضرورتاً از محل بودجه‌های دولتی تأمین خواهد شد، توصیه می‌نماید دولت سهم مناسبی از بودجه کشور به ورزش اختصاص دهد و با عنایت به اهمیت برنامه‌های صدا و سیما در گسترش ورزش و با در نظر گرفتن تفاهم موجود بین باشگاه‌ها و صدا و سیما، توصیه می‌شود برای ترغیب باشگاه‌های ورزشی به مشارکت فعال و گسترده در برنامه‌های ورزشی کشور، صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران همکاری و مساعدت بیشتری به عمل آورد.

۱-۷-۲- طبق اصل ۱۷۵ قانون اساسی در صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران آزادی بیان و نشر افکار با رعایت موازین اسلامی و مصالح کشور باید تأمین گردد. در این طرح چون پخش مسابقات ورزشی منوط به پرداخت وجوهی شد که محل آن تأمین نگردیده است، عملاً باعث عدم پخش مسابقات ورزشی یا حذف برخی برنامه‌های اساسی که انعکاس آن از وظایف صدا و سیما است می‌گردد و موجب اختلال در امور بنیادی این سازمان و در مواردی مانع انجام وظایف فوق‌الذکر می‌شود؛ لذا این طرح مغایر اصل ۱۷۵ قانون اساسی شناخته شد.^(۱)

۸-۱. نظر شماره ۸۰/۲۱/۳۰۸۹ مورخ ۱۳۸۰/۱۰/۲۷ شورای نگهبان در خصوص طرح اداره سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران^(۲) مصوب ۱۳۸۰/۱۰/۳ مجلس شورای اسلامی

۱-۸-۱- با توجه به اصل ۱۷۵ قانون اساسی و نظر تفسیری آن^(۳) که دلالت دارد سازمان صدا و سیما مستقیماً زیر نظر مقام معظم رهبری مدظله است و سیاست‌گذاری، هدایت و تدابیر لازم در همه ابعاد خصوصاً در راستای تحقق آزادی بیان و نشر افکار با رعایت موازین اسلامی و مصالح کشور در همه شئون و مراتب که در صدر اصل ۱۷۵ به آن اشاره شده از اختیارات اختصاصی آن مقام است، ایجاد تشکیلات مانند شورای عالی سیاست‌گذاری و واگذاری وظایفی به آن، من جمله موارد مصرحه در ماده (۲)^(۴) که از مصادیق اختیارات مذکور می‌باشد، مغایر اصل ۱۷۵ قانون اساسی تشخیص داده شد. همچنین در این ماده سیاست‌گذاری در صدا و سیما به شورای عالی سیاست‌گذاری واگذار شده و این مورد با توجه به بند (۲۰)^(۵) فصل (۲) سیاست‌های کلی فرهنگی

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به پاورقی پیشین.

۲. گفتنی است این طرح ابتدا با عنوان «طرح اصلاح قانون اداره صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۵۹/۱۰/۸» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۳. برای آگاهی تفصیلی نسبت به این نظریه تفسیری و مستندات قانونی آن، رجوع کنید به شماره ۳-۱، ذیل همین اصل (= اصل یکصد و هفتاد و پنجم).

۴. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل یکصد و دهم، شماره ۱-۲۳-۱.

۵. ۲۰- جهت‌دهی رسانه‌ها به خصوص صدا و سیما به سمت سالم‌سازی فضای عمومی و رشد آگاهی‌ها و فضایل اخلاقی و اطلاع‌رسانی صحیح و تحقق سیاست‌های کلی برنامه توسعه.

برنامه سوم، یکی از مصادیق بند یک اصل ۱۱۰ قانون اساسی می‌باشد؛ لذا از این جهت مغایر این اصل شناخته شد.

۱-۸-۲- ماده (۳) و تبصره‌های آن،^(۱) علاوه بر ایرادات ماده (۲) [= ایراد مذکور در بند ۱-۸-۱] اشکالات ذیل را دارد: ...

۱-۸-۳- ماده (۴) و تبصره‌های آن،^(۲) همان ایرادات ماده (۲) [= ایراد مذکور در بند ۱-۸-۱] را دارد.

۱-۸-۴- در بند (الف) ماده (۶)،^(۳) اشاره به دو قانون شده است که تاریخ تصویب آنها قبل از بازنگری قانون اساسی می‌باشد و برخی از مواد آنها با اصل ۱۷۵ و بند (۱) و جزء (ج) بند (۶) اصل ۱۱۰ قانون اساسی مغایرت دارد و لذا این بند، مغایر اصل مذکور شناخته شد.

۱-۸-۵- بند (ب) و تبصره ماده (۶)،^(۴) همان ایرادات ماده (۲) [= ایراد مذکور در بند ۱-۸-۱] را دارد.

۱-۹-۱. نظر شماره ۸۱/۳۰/۱۴۰۱ مورخ ۱۳۸۱/۶/۳ شورای نگهبان در خصوص طرح الحاق یک ماده و پنج تبصره به قانون اساسنامه سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۲،^(۵) مصوب ۱۳۸۱/۵/۹ مجلس شورای اسلامی

۱-۹-۱- مطابق اصل ۱۷۵ قانون اساسی و نظر تفسیری آن،^(۶) سازمان صدا و سیما زیر نظر مستقیم مقام معظم رهبری مدظله‌العالی می‌باشد؛ بنابراین سیاست‌گذاری،

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل یکصد و دهم، شماره ۱-۲۳-۲.

۲. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل یکصد و دهم، شماره ۱-۲۳-۳.

۳. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل یکصد و دهم، شماره ۱-۲۳-۴.

۴. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل یکصد و دهم، شماره ۱-۲۳-۵.

۵. گفتنی است این طرح ابتدا با عنوان «طرح الحاق یک ماده و چهار تبصره به قانون اساسنامه سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۲» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۶. برای آگاهی تفصیلی نسبت به این نظریه تفسیری و مستندات قانونی آن، رجوع کنید به شماره ۱-۳، ذیل همین اصل (= اصل یکصد و هفتاد و پنجم).

هدایت، و تدابیر لازم در همه ابعاد خصوصاً در راستای تحقق آزادی بیان و نشر افکار با رعایت موازین اسلامی و مصالح کشور در همه شئون و مراتب که در صدر اصل مذکور به آن اشاره شده است از اختیارات اختصاصی معظم‌له می‌باشد.^(۱)

۱. ماده واحده- یک ماده و چهار تبصره به شرح ذیل به قانون اساسنامه سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۲/۲/۲۷ به عنوان ماده (۳۰) افزوده می‌گردد و شماره ماده (۳۰) به ماده (۳۱) اصلاح می‌شود:

ماده ۳۰- چنانچه در برنامه‌های پخش‌شده سازمان (اعم از خبری، گزارش، تولیدی در قالب‌های مختلف بیانی، تصویری و نمایشی) از شبکه‌های محلی، سراسری و بین‌المللی و یا در اطلاعیه‌های صادره از سوی آن سازمان، مطالبی مشتمل بر توهین، افتراء یا خلاف واقع نسبت به هر شخص (اعم از حقیقی و یا حقوقی) باشد و یا به هر نحوی اظهارات اشخاص تحریف گردد، به درخواست ذی‌نفع، سازمان مکلف است توضیحات و پاسخ ذی‌نفع را مشروط بر آنکه متضمن توهین و افتراء به کسی نباشد تا حداکثر دو برابر مدت زمان مطلب اصلی تا حداکثر بیست و چهار ساعت پس از دریافت جوابیه‌ای که به تأیید مرجع موضوع تبصره (۴) این ماده رسیده باشد، در همان برنامه و همان شبکه و در صورت عدم امکان در برنامه هفتگی ویژه‌ای که سازمان صدا و سیما به همین منظور پیش‌بینی خواهد کرد به طور مجانی پخش نماید.

تبصره ۱- رئیس سازمان در خصوص مطالب پخش‌شده در شبکه‌های سراسری و بین‌المللی و مدیران مراکز استان‌ها در خصوص شبکه‌های محلی مسئولیت قانونی دارند.

تبصره ۲- اگر سازمان علاوه بر پخش پاسخ مذکور، مطالب یا توضیحات مجددی که متضمن توهین، افتراء یا تحریف باشد را پخش نماید، ذی‌نفع حق پاسخگویی مجدد دارد. پخش قسمتی از پاسخ و یا افزودن مطالبی به آن در حکم عدم پخش است.

تبصره ۳- مسئولینی که مانع از پخش پاسخ گردند با اعلام شورای نظارت یا شکایت شاکی، به دادگاه صالحه معرفی می‌گردند و با تشخیص این مرجع و احراز تخلف، به انفسال از خدمات دولتی از شش ماه تا دو سال محکوم خواهند شد. دادگاه مکلف است به این شکایات خارج از نوبت رسیدگی نماید.

تبصره ۴- شورای نظارت بر صدا و سیما موظف است پس از دریافت جوابیه و شکایات موضوع این قانون، نسبت به آنها رسیدگی و حداکثر ظرف مدت یک هفته اظهار نظر و مراتب را جهت اجرا به رئیس سازمان صدا و سیما اعلام نماید. عدم رسیدگی شورای نظارت در مدت تعیین‌شده، به منزله تأیید شکایت خواهد بود.

مصوبه اصلاحی مورخ ۱۳۸۱/۹/۲۰ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده واحده- یک ماده و پنج تبصره به شرح ذیل به قانون اساسنامه سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۲/۲/۲۷ به عنوان ماده (۳۰) افزوده می‌گردد و شماره ماده (۳۰) به ماده (۳۱) اصلاح می‌شود:

ماده ۳۰- چنانچه در برنامه‌های پخش‌شده سازمان (اعم از خبری، گزارش، تولیدی در قالب‌های مختلف بیانی، تصویری و نمایشی) از شبکه‌های محلی، سراسری و بین‌المللی و یا در اطلاعیه‌های

→

صادره از سوی آن سازمان مطالبی مشتمل بر توهین، افترا یا خلاف واقع نسبت به هر شخص (اعم از حقیقی و یا حقوقی) باشد و یا به هر نحوی اظهارات اشخاص تحریف گردد، به درخواست ذی‌نفع، سازمان مکلف است توضیحات و پاسخ ذی‌نفع را مشروط بر آنکه متضمن توهین و افترا به کسی نباشد تا حداکثر دو برابر مدت زمان مطلب اصلی تا حداکثر بیست و چهار ساعت پس از دریافت جوابیه در همان برنامه و همان شبکه و در صورت عدم امکان در برنامه هفتگی ویژه‌ای که سازمان صدا و سیما به همین منظور پیش‌بینی خواهد کرد به طور رایگان پخش نماید.

تبصره ۱- بیان مطالب واقعی در مورد افرادی که رعایت حرمت قانونی آنان لازم نیست، از شمول این حکم خارج است.

تبصره ۲- رئیس سازمان در خصوص مطالب پخش‌شده در شبکه‌های سراسری و بین‌المللی و مدیران مراکز استان‌ها در خصوص شبکه‌های محلی مسئولیت قانونی دارند و ملزم به پخش پاسخ ذی‌نفع می‌باشند.

تبصره ۳- اگر سازمان علاوه بر پخش پاسخ مذکور، مطالب یا توضیحات مجددی را که متضمن توهین، افترا یا تحریف باشد پخش نماید، ذی‌نفع حق پاسخگویی مجدد دارد. پخش قسمتی از پاسخ و یا افزودن مطالبی به آن در حکم عدم پخش است.

تبصره ۴- در صورت عدم پخش پاسخ و بنابر شکایت شاکی، دادگاه صالحه نسبت به موضوع رسیدگی و علاوه بر الزام صدا و سیما به پخش پاسخ، حکم مقتضی صادر می‌نماید. دادگاه مکلف است به این شکایات خارج از نوبت رسیدگی نماید.

تبصره ۵- هزینه‌های احتمالی مترتب بر اجرای این ماده از محل صرفه‌جویی در تولید و پخش برنامه‌های منظور شده در همان زمان پخش جوابیه تأمین می‌گردد.

نظر شماره ۸۱/۳۰/۲۲۰۵ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۱۵ شورای نگهبان در خصوص طرح الحاق یک ماده و پنج تبصره به قانون اساسنامه سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۲، مصوب ۱۳۸۱/۹/۲۰ مجلس شورای اسلامی:

- با توجه به اینکه تغییری در مفاد ماده (۳۰) داده نشده است، اشکال بند (۱) قبلی [= ایراد مذکور در بند شماره ۱-۹-۱] کماکان به قوت خود باقی است، و تبصره (۵) نیز رافع اشکال نمی‌باشد.

- ذیل تبصره (۲) همان اشکال (۱) قبلی [= ایراد مذکور در بند شماره ۱-۹-۱] ... را دارد.

- با توجه به مفاده تبصره (۴) قاضی مکلف است در مواردی که جرائم موضوع ماده (۳۰) را احراز ننماید، صدا و سیما را ملزم به پخش پاسخ نماید؛ لذا این تبصره از این جهت خلاف موازین شرع و مغایر بند (۱) اصل ۱۵۶ قانون اساسی شناخته شد. ضمناً علاوه بر آن ایراد (۱) قبلی [= ایراد مذکور در بند شماره ۱-۹-۱] نیز به این تبصره وارد می‌باشد.

با عنایت به اظهار نظر شماره ۸۰/۳۰/۲۲۰۵ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۱۵ شورای نگهبان مبنی بر برطرف نشدن ایرادهای شورای نگهبان نسبت به این مصوبه و با توجه به اصرار مجلس بر مصوبه خویش، این مصوبه به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع شد.

مصوبه مورخ ۱۳۸۸/۳/۲۳ مجمع تشخیص مصلحت نظام:

ماده واحده- یک ماده و دو تبصره به شرح ذیل به قانون اساسنامه سازمان صدا و سیما جمهوری

←

- ۱-۹-۲- این طرح مشکلات اجرایی فراوانی دارد، به نحوی که خلل جدی به وظایف اصلی صدا و سیما وارد می‌سازد.^(۱)
- ۱-۹-۳- این طرح موجب اخلال در اطلاع رسانی و برنامه‌ها و وظایف اصلی

اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۲/۲/۲۷ به عنوان ماده (۳۰) افزوده می‌گردد و شماره ماده (۳۰) به ماده (۳۱) اصلاح می‌شود.

ماده ۳۰- چنانچه در برنامه‌های پخش‌شده سازمان (اعم از خبری، گزارشی، تولیدی در قالب‌های مختلف بیانی، تصویری و نمایشی) از شبکه‌های محلی، سراسری و بین‌المللی و یا در اطلاعیه‌های صادره از سوی آن سازمان مطالبی مشتمل بر توهین، افتراء یا خلاف واقع نسبت به هر شخص (اعم از حقیقی یا حقوقی) باشد و یا به هر نحوی اظهارات اشخاص تحریف گردد، مراحل ذیل برای احقاق حق طی خواهد شد.

- مدعی می‌تواند اعتراض خود را کتباً به سازمان صدا و سیما منعکس نماید. سازمان صدا و سیما در صورت قبول اعتراض، ظرف بیست و چهار ساعت پاسخ وی را به صورت عادلانه، حداقل دو برابر زمان اصل مطلب که از پنج دقیقه کمتر نباشد در همان برنامه و ساعت و در همان شبکه به طور رایگان پخش نماید.

- در صورت عدم توافق میان معترض و سازمان صدا و سیما، وی می‌تواند موضوع را برای رسیدگی به شورای نظارت بر سازمان صدا و سیما به عنوان مرجع تشخیص وقوع توهین، افتراء، تحریف یا خلاف واقع منعکس نماید و شورای نظارت نیز موظف است در اسرع وقت (حداکثر چهل و هشت ساعت) به مسئله رسیدگی نموده و در صورتی که حق را به ذی‌نفع داد نظر خود را به سازمان صدا و سیما ابلاغ کند و سازمان صدا و سیما موظف است پاسخ ذی‌نفع را مشروط به آنکه متضمن توهین و افتراء به کسی نباشد حداقل دو برابر مدت مطلب اصلی که از پنج دقیقه کمتر نباشد تا حداکثر (۲۴) ساعت پس از دریافت پاسخ در همان برنامه و ساعت و در همان شبکه به طور رایگان پخش نماید.

- شورای نظارت موظف است برای تحقق وظایف مندرج در این قانون سازوکار لازم را فراهم سازد.

- چنانچه سازمان صدا و سیما از اجراء مصوبه شورای نظارت خودداری نمود و یا شاکی نسبت به نظر شورای نظارت معترض باشد، بنابر شکایت شاکی، شعبه خاصی که به این منظور تشکیل می‌شود، نسبت به موضوع خارج از نوبت (حداکثر یک هفته) رسیدگی و حکم مقتضی را بر اساس این قانون صادر خواهد نمود. صدا و سیما مکلف است نظر دادگاه را ظرف مدت (۲۴) ساعت اجراء کند. در صورت عدم اجراء حکم، متخلف به مجازات مستنکف از اجرای حکم دادگاه محکوم خواهد شد.

تبصره ۱- اگر سازمان علاوه بر پخش پاسخ مذکور، مطالب یا توضیحات مجددی را که متضمن توهین، افتراء یا تحریف باشد پخش نماید، ذی‌نفع حق پاسخگویی مجدد دارد. پخش قسمتی از پاسخ یا افزودن مطالبی به آن در حکم عدم پخش است.

تبصره ۲- مصوبه مذکور مانع از پیگیری مستقیم شاکی نسبت به سایر جهات کیفری از طریق دادگاه نخواهد بود.

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، بنگرید به پاورقی پیشین.

سازمان صدا و سیما می‌گردد (به نحوی که تهیه‌کنندگان با توجه به آثار این طرح نمی‌توانند برنامه‌ریزی نمایند)؛ لذا مغایر بند دوم اصل سوم و اصل ۱۷۵ و نظریه تفسیری آن^(۱) شناخته شد.^(۲)

۱-۹-۴- وظایف و اختیارات اجرایی و قضایی که در تبصره (۴) ماده (۳۰)^(۳) به شورای نظارت بر صدا و سیما محول شده است خلاف وظایف نظارتی این شورا می‌باشد؛ لذا این تبصره، مغایر اصل ۱۷۵ قانون اساسی شناخته شد.

۱۰-۱. نظر شماره ۸۲/۳۰/۲۹۴۴ مورخ ۱۳۸۲/۲/۱۷ شورای نگهبان در خصوص لایحه اصلاح مواد فصل دوم قانون تعیین حدود و وظایف و اختیارات و مسئولیت‌های ریاست جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۵/۸/۲۲ مجلس شورای اسلامی تحت عنوان «مسئولیت رئیس جمهور در اجرای قانون اساسی»، مصوب ۱۳۸۲/۱/۱۹ مجلس شورای اسلامی

۱-۱۰-۱- ماده یک:^(۴)

الف- ...

ب- عموم عبارت «کلیه دستگاه‌های حکومتی» نسبت به دستگاه‌هایی که به نص^۱ قانون اساسی یا با اعمال اختیارات موضوع اصل ۵۷ قانون اساسی مستقیماً زیر نظر مقام معظم رهبری می‌باشند، مغایر اصول قانون اساسی از جمله اصول ۵۷، ۱۱۰، ۱۱۳ و ۱۷۵ شناخته شد.

... چون تبصره ذیل این ماده مبتنی بر مفاد ماده مذکور است با توجه به ایرادات وارده بر آن باید اصلاح شود؛ سپس اظهار نظر خواهد شد.

۱-۱۰-۲- ماده دو:^(۵)

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به این نظریه تفسیری و مستندات قانونی آن، رجوع کنید به شماره ۳-۱، ذیل همین اصل (= اصل یکصد و هفتاد و پنجم).

۲. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، بنگرید به پاورقی بند ۱-۹-۱ فوق‌الذکر.

۳. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، بنگرید به پاورقی بند ۱-۹-۱ فوق‌الذکر.

۴. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل پنجاه و هفتم، شماره ۱-۵۹-۱.

۵. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل

الف- صدور دستور توقف در خصوص تصمیمات و اقداماتی که مطابق قانون اساسی مسئول مشخص دارد، خلاف اصول متعدد قانون اساسی من جمله اصول ۷۱، ۸۵، ۹۴، ۹۶، ۹۸، ۹۹، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۵۹، ۱۵۶، ۱۱۲ و ۱۷۵ شناخته شد.

و نیز عبارت «هر یک از قوا و نهادهای حکومتی» همان ایرادات شرعی و قانون اساسی جزءهای «(الف)، (ب)، (د)، (ه)» بند (۱) [= ایراد مذکور در بند ۱-۱۰-۱] را دارد.

ب- ...

۱-۱۰-۳- ماده سه:^(۱)

الف- این ماده ایرادات جزءهای (الف)، (ب)، (د)، (ه) بند (۱) [= ایراد مذکور در بند ۱-۱۰-۱-] و بندهای (۳) [= ایراد مذکور در بند ۱-۱۰-۲] و (۴) و ... را دارد.

ب- ...

۱۱-۱. نظر شماره ۸۲/۳۰/۲۹۷۲ مورخ ۱۳۸۲/۲/۲۲ شورای نگهبان در خصوص لایحه وظایف و اختیارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات^(۲) مصوب ۱۳۸۲/۱/۲۶ مجلس شورای اسلامی

۱-۱۱-۱- مفاد مواد (۱) و (۲)، بندهای (د)، (ط)، (م)، (ع) ماده (۳)، ماده (۴)، جزءهای ششگانه بند (ه) ماده (۴)، بندهای ششگانه ماده (۵) نسبت به صدا و سیما و بند (د) آن نسبت به نیروهای مسلح و ماده (۷) به تبع آن، ماده (۸) و بندهای آن و ماده (۹) چون در مواردی شامل برخی از وظایف و اختیارات نیروهای مسلح و صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران می شود، مغایر اصل ۵۷ و بند (۴) اصل ۱۱۰ و اصل ۱۷۵ قانون اساسی شناخته شدند.^(۳)

→

هفتاد و یکم، شماره ۸-۲.

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل هفتاد و یکم، شماره ۸-۵.

۲. گفتنی است این لایحه ابتدا با عنوان «لایحه وظایف و اختیارات و تغییر نام وزارت پست و تلگراف و تلفن» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام تصویب در مجلس تغییر کرده است.

۳. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل پنجاه و هفتم، شماره ۱-۶۰-۱.

۱۲-۱. نظر شماره ۸۳/۳۰/۷۴۶۶ مورخ ۱۳۸۳/۳/۳ شورای نگهبان در خصوص لایحه برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۳/۲/۱۳ مجلس شورای اسلامی

۱-۱۲-۱- اطلاق بند (ط) ماده (۱۰۷)،^(۱) مغایر اصل ۱۷۵ قانون اساسی شناخته

۱. ماده ۱۰۷- دولت مکلف است به منظور رونق اقتصاد فرهنگ، افزایش اشتغال، بهبود کیفیت کالا و خدمات، رقابت‌پذیری، خلق منابع جدید، توزیع عادلانه محصولات و خدمات فرهنگی و ایجاد بستر مناسب برای ورود به بازارهای جهانی فرهنگ و هنر و تأمین فضاهای کافی برای عرضه محصولات فرهنگی، اقدام‌های ذیل را به عمل آورد:

الف- ...

ط- انجام حمایت‌های لازم از اشخاص حقیقی و حقوقی که در چارچوب مقررات در توسعه فضاهای مجازی فرهنگی، هنری و مطبوعاتی در محیط‌های رایانه‌ای و اینترنتی فعالیت می‌کنند و به ویژه اعطای تسهیلات لازم برای برپایی پایگاه‌های رایانه‌ای و اطلاع‌رسانی حاوی اطلاعات فرهنگی، دینی، تاریخی و علمی به زبان و خط فارسی توسط بخش‌های مختلف اجرایی کشور جهت استفاده عموم و همچنین ایجاد شرایط لازم برای دریافت برنامه‌های صوتی و تصویری از طریق شبکه‌های اطلاع‌رسانی کابلی و کانال‌های ماهواره‌ای مجاز.

آیین‌نامه اجرایی مربوطه با هماهنگی وزارتخانه‌های فرهنگ و ارشاد اسلامی، ارتباطات و فناوری اطلاعات و سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

با عنایت به اظهار نظر شماره ۸۳/۳۰/۷۴۶۶ مورخ ۱۳۸۳/۳/۳ شورای نگهبان نسبت به این مصوبه و با توجه به اصرار مجلس بر مصوبه خویش، این مصوبه به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع شد.

نامه شماره ۸۳/۳۰/۷۵۲۷ مورخ ۱۳۸۳/۳/۱۰ دبیر شورای نگهبان به رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام: چنانکه مستحضرد نمایندگان ششمین دوره مجلس شورای اسلامی در واپسین روزهای آن دوره، لایحه بسیار مهم برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران را بدون بررسی ایرادات شورای نگهبان و یا دست‌کم رفع ابهامات، به آن مجمع محترم ارجاع کرده‌اند. این اقدام، صرف‌نظر از آنکه موجب سلب حق نمایندگان دوره ششم و هفتم مجلس در ارائه پیشنهاد و طی روال طبیعی قانون‌گذاری می‌شود، به نظر شورای نگهبان مغایر اصل (۱۱۲) قانون اساسی و خلاف صریح ماده (۱۸۷) آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی است. بدون تردید مجلس نمی‌تواند بدون بررسی ایرادات شورای نگهبان اقدام به ارجاع مصوبه به مجمع نماید. بر حسب روال طبیعی و قانونی طبق ماده (۱۸۶) آیین‌نامه، الزاماً مصوبه‌ای که «از طرف شورای نگهبان رد شده، به کمیسیون مربوطه ارسال می‌شود و با اعلام وقت قبلی با حضور نماینده شورای نگهبان، موارد اعتراض برای اصلاح مورد بحث قرار می‌گیرد.» سپس طبق ماده (۱۸۷) «پس از بررسی گزارش کمیسیون که در آن نظر شورای نگهبان ملحوظ شده است و پس از رأی‌گیری نسبت به آن، مصوبه مجدداً به شورای نگهبان ارسال می‌شود. اگر این مصوبه هنوز وافی به نظرات شورای نگهبان نباشد، مجدداً در مجلس مطرح می‌گردد. در صورتی که مجلس با در نظر گرفتن حفظ مصلحت نظام همچنان بر رأی خود باقی باشد، رئیس مجلس مصوبه

شد.

۱۳-۱. نظر شماره ۸۵/۳۰/۲۰۷۴۹ مورخ ۱۳۸۵/۱۲/۱۳ شورای نگهبان در خصوص لایحه مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۵/۱۰/۱۳ کمیسیون مشترک رسیدگی به لایحه مدیریت خدمات کشوری مجلس شورای اسلامی

۱۳-۱- تبصره ماده (۵)،^(۱) از این حیث که اولاً شامل نهادهای تشکیل شده به امر حضرت امام(ره) و مقام معظم رهبری می‌گردد؛ ثانیاً موجب تعطیلی فعالیت‌های

→

مذکور را به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال می‌دارد.

بنابراین، چنین بدعتی که به هر بهانه‌ای اصولاً ایرادات شورای نگهبان مورد رسیدگی قرار نگیرد، نقض آشکار قانون اساسی و فلسفه وجودی شورای نگهبان و نیز مجمع تشخیص مصلحت نظام است. آیا به راستی «برای حفظ مصلحت نظام» است که هیچ‌یک از ایرادات متعدد شورای نگهبان و پیشنهادات مصرانه نمایندگان برای رفع آنها مورد توجه قرار نگرفته و صرفاً برای ممانعت از حق قانون‌گذاری دوره بعد، مصوبه‌ای به اهمیت برنامه چهارم توسعه مستقیماً به مجمع ارسال گردیده است؟! به هر صورت انتظار دارد حضرت‌عالی نیز با ممانعت از این رویه غیرقانونی و نادرست، به اجرای دقیق قانون اساسی و دفاع از احکام شرع مقدس تأکید فرمایید. بدیهی است شورای نگهبان در صورت نیاز می‌تواند با تفسیر اصل مربوط، به حل نهایی موضوع کمک نماید.

نامه شماره ۳۴۹۴۶/۱۰۱ مورخ ۱۳۸۳/۴/۲ مجمع تشخیص مصلحت نظام به مجلس شورای اسلامی: «لایحه برنامه چهارم توسعه اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی جمهوری اسلامی ایران» که مورد ایراد شورای محترم نگهبان قرار گرفته و در اجرای اصل یکصد و دوازده (۱۱۲) قانون اساسی طی نامه شماره ۱۵۷۷۶ مورخ ۱۳۸۳/۳/۵ به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال گردید، در جلسه مورخ ۱۳۸۳/۳/۳۰ شورای مجمع تشخیص مصلحت نظام از نظر حقوقی مورد رسیدگی قرار گرفت و مقرر شد: «لایحه برنامه چهارم توسعه بر اساس تفسیر شماره ۸۳/۳۰/۷۵۴۷ مورخ ۱۳۸۳/۳/۱۶ شورای محترم نگهبان در مورد اصل ۱۱۲ قانون اساسی، جهت طی مراحل قانونی برای رفع ابهامات و بررسی ایرادات به مجلس شورای اسلامی» ارجاع گردد.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۸۳/۵/۲۸ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

در سطر اول بند (ط)، بعد از کلمه «مقررات»، عبارت «مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی» اضافه شد و در سطر پنجم از این بند، بعد از عبارت «شرایط لازم»، عبارت «توسط صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران» اضافه شد و در سطر هفتم از این بند، کلمه «مجاز» حذف و عبارت «بر اساس ضوابط سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران» جایگزین گردید.

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل پنجاه و هفتم، شماره ۱-۷۳-۱.

ضروری اسلامی به دلیل عدم تخصیص بودجه به آنها می‌گردد، خلاف موازین شرع و مغایر اصول قانون اساسی از جمله اصول ۵۷، ۱۰۸ و ۱۷۵ قانون اساسی می‌باشد.

۲- نظرات شورای نگهبان در خصوص اساسنامه‌های مصوب هیئت وزیران

۱-۲. نظر شماره ۸۵/۳۰/۸۷ مورخ ۱۳۸۷/۶/۳ شورای نگهبان در خصوص اساسنامه سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی مصوب ۱۳۸۷/۳/۲۶ هیئت وزیران

۱-۱-۲- بند (۸) ماده (۶)^(۱) از این جهت که فرکانس ارتش و نیروهای مسلح را نیز در بر می‌گیرد، مغایر اصول ۱۱۰ و ۱۷۵ قانون اساسی شناخته شد.

۳- نظرات تفسیری و مشورتی شورای نگهبان

۱-۳. نظریه تفسیری شماره ۹۷۹/۲۱/۷۹ مورخ ۱۳۷۹/۷/۱۰ شورای نگهبان در پاسخ به استفسار عضو فقیه شورای نگهبان نسبت به امکان تأسیس و راه‌اندازی شبکه‌های خصوصی رادیویی و تلویزیونی

تاریخ: ۱۳۷۹/۴/۲

حضرت آیت‌الله جنتی

دبیر محترم شورای نگهبان

سلام علیکم

احتراماً، با توجه به اظهار نظر بعضی از اشخاص حقیقی و حقوقی پیرامون نحوه اداره صدا و سیما و خصوصی‌سازی شبکه‌های رادیویی و تلویزیونی و برداشت‌های مختلف از اصول ۱۷۵ و ۴۴ قانون اساسی و همچنین با عنایت به اینکه در جلسه‌ای که در محل شورای نگهبان در جریان مذاکرات اصل ۴۴ قانون اساسی به همراه دو تن از حقوقدانان این شورا با نمایندگان مجلس شورای اسلامی و نمایندگان دولت داشتیم در مورد امکان خصوصی‌سازی صدا و سیما مطالبی عنوان نمودند؛ لذا مطابق ماده (۱۸) آیین‌نامه داخلی شورای نگهبان درخواست می‌شود تفسیر آن شورای محترم را نسبت

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل یکصد و دوم، شماره ۲-۱.

به موارد ذیل صریحاً اعلام فرمایند:

الف- مطابق ذیل اصل ۱۷۵ قانون اساسی، خط مشی و ترتیب اداره نظارت بر سازمان صدا و سیما و جمهوری اسلامی ایران را قانون معین می‌کند. آیا عبارت «در صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، آزادی بیان و نشر افکار با رعایت موازین اسلامی و مصالح کشور باید تأمین گردد» نیز که در صدر این اصل ذکر شده، می‌تواند به وسیله قانون عادی تشریح و تعیین گردد؟

ب- آیا مطابق اصل ۴۴ قانون اساسی امکان ایجاد و راه‌اندازی شبکه‌های خصوصی رادیویی و تلویزیونی وجود دارد یا خیر؟

محمد یزدی

عضو فقهاء شورای نگهبان

آقای علی لاریجانی رئیس وقت سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران نیز در همین رابطه نامه‌ای به شورای نگهبان ارسال داشته‌اند که به این شرح می‌باشد:
شماره:

۱۷۰۱/۵۴۰۰/۲۳۰۰م

تاریخ: ۱۳۷۹/۵/۳۰

حضرت آیت‌الله جنتی

دبیر محترم شورای نگهبان

سلام علیکم

احتراماً با عنایت به اظهار نظر بعضی از اشخاص حقیقی و حقوقی پیرامون خصوصی‌سازی شبکه‌های رادیویی و تلویزیونی و چگونگی اداره این وسیله و رسانه ارتباط جمعی و معطوفاً به اصول ۵، ۴۴، ۵۷، ۱۱۰ و ۱۷۵ قانون اساسی، خواهشمند است تفسیر آن شورای محترم را نسبت به موارد ذیل صریحاً اعلام فرمایند:

۱- تفسیر آن شورای محترم نسبت به اصل ۱۷۵ قانون اساسی در خصوص موارد

ذیل به چه ترتیبی است؟

۱-۱- آیا صدا و سیما زیر نظر مستقیم مقام معظم رهبری است؟

۱-۲- آیا مقام معظم رهبری صرفاً نصب و عزل و قبول استعفاء رئیس سازمان

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران را به عهده دارد یا اینکه علاوه بر آن،

سیاست‌گذاری، هدایت و تدابیر معظم^۱له در همه ابعاد، خصوصاً در راستای تحقق آزادی بیان و نشر افکار با رعایت موازین اسلامی و مصالح کشور در همه شئون و مراتب که در صدر اصل مذکور نیز به آن اشاره شده است از اختصاصات مستمر مقام معظم رهبری بوده و بر صدا و سیما حاکم است؟

۲- تفسیر آن شورای محترم نسبت به اصل ۴۴ قانون اساسی در خصوص موارد ذیل به چه ترتیبی است؟

آیا اجازه تأسیس و راه اندازی رادیو و تلویزیون و یا شبکه‌های خصوصی در داخل یا خارج از کشور و یا انتشار فراگیر (مانند ماهواره، فرستنده، فیبر نوری و ...) برای مردم در قالب امواج رادیویی و کابلی غیر از سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران مجاز می‌باشد؟

علی لاریجانی

رئیس سازمان صدا و سیما

جمهوری اسلامی ایران

شماره: ۷۹/۲۱/۹۷۹

تاریخ: ۱۳۷۹/۷/۱۰

حضرت آیت‌الله یزدی

عضو محترم فقهاء شورای نگهبان

عطف به نامه مورخ ۱۳۷۹/۴/۲ جناب‌عالی مبنی بر اینکه آیا عبارت «در صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، آزادی بیان و نشر افکار با رعایت موازین اسلامی و مصالح کشور باید تأمین گردد» که در صدر اصل ۱۷۵ قانون اساسی آمده است، می‌تواند به وسیله قانون عادی تشریح و تعیین گردد؟ و همچنین آیا امکان ایجاد و راه‌اندازی شبکه‌های خصوصی رادیو و تلویزیون با توجه به اصل ۴۴ قانون اساسی وجود دارد یا خیر؟

موضوع با توجه به ماده (۱۸) آیین‌نامه داخلی^(۱) در جلسه مورخ ۱۳۷۹/۷/۶

۱. ماده ۱۸- تفسیر اصول قانون اساسی با ارجاع مقام معظم رهبری و یا با درخواست رئیس جمهور، رئیس مجلس شورای اسلامی و رئیس قوه قضائیه و یا یکی از اعضای شورای نگهبان صورت می‌گیرد.

شورای نگهبان مطرح و نظریه تفسیری شورا در خصوص این دو اصل به شرح ذیل اعلام می‌گردد:

الف- نظریه تفسیری در خصوص اصل ۱۷۵ قانون اساسی

«مطابق اصل ۱۷۵ قانون اساسی در نظام جمهوری اسلامی ایران، صدا و سیما زیر نظر مستقیم مقام معظم رهبری می‌باشد. بنابراین سیاست‌گذاری، هدایت و تدابیر لازم در همه ابعاد خصوصاً در راستای تحقق آزادی بیان و نشر افکار با رعایت موازین اسلامی و مصالح کشور در همه شئون و مراتب که در صدر اصل مذکور به آن اشاره شده است، از اختیارات اختصاصی آن مقام می‌باشد.»

ب- نظریه تفسیری در خصوص اصل ۴۴ قانون اساسی

«مطابق نص صریح اصل ۴۴ قانون اساسی، در نظام جمهوری اسلامی ایران رادیو و تلویزیون، دولتی است و تأسیس و راه‌اندازی شبکه‌های خصوصی رادیویی و تلویزیونی به هر نحو، مغایر این اصل می‌باشد. بدین جهت انتشار و پخش برنامه‌های صوتی و تصویری از طریق سیستم‌های فنی قابل انتشار فراگیر (همانند ماهواره، فرستنده، فیبر نوری و غیره) برای مردم در قالب امواج رادیویی و کابلی غیر از سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، خلاف اصل مذکور است.»

دبیرشورای نگهبان

احمد جنتی

۴- نظرات شورای نگهبان در پاسخ به استعلامات اشخاص حقیقی و حقوقی

۴-۱. نظر شماره ۷۸۵ مورخ ۱۳۵۹/۱۱/۷ شورای نگهبان در پاسخ به تذکر رئیس جمهور به شورای نگهبان در مورد مغایرت قانون اداره صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران با قانون اساسی

شماره: ۲۱۶۶۰

تاریخ: ۱۳۵۹/۱۰/۲۹

شورای محترم نگهبان قانون اساسی

قانون اداره صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران که مورد تأیید آن شورا قرار

گرفته به جهات و دلایل زیر مخالف قانون اساسی است:

۱- طبق اصل ۱۷۵ قانون اساسی رسانه‌های گروهی (رادیو و تلویزیون) زیر نظر مشترک قوای سه‌گانه قضائیه (شورای عالی قضایی)، مقننه و مجریه اداره خواهد شد.

۲- طبق اصل ۶۰، اعمال قوه مجریه از طریق رئیس جمهور و نخست‌وزیر و وزراء است.

۳- به موجب اصل ۱۱۳، رئیس جمهور ریاست قوه مجریه و تنظیم روابط قوای سه‌گانه و مسئولیت اجرای قانون اساسی را بر عهده دارد.

در بند (ب) ماده (۲) قانون اداره صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران، برای رئیس جمهوری که اعمال‌کننده قوه مجریه و تنظیم‌کننده قوای سه‌گانه و مسئول اجرای قانون اساسی است در انتخاب نماینده قوه مجریه حقی قائل نشده و فقط مقرر داشته‌اند نماینده قوه مجریه از طرف هیئت دولت تعیین و بر اساس اصل ۱۲۶ به اطلاع رئیس جمهور می‌رسد. در حقیقت قوه مجریه را تجزیه کرده و فقط به قسمتی از آن قوه (هیئت وزیران) حق تعیین نماینده داده‌اند. نماینده منتخب به جای آنکه طبق مدلول اصل ۱۷۵ نماینده تمام قوه مجریه باشد، نماینده قسمتی از آن است. اصل ۱۲۶ هم که راجع به تصویب‌نامه و آیین‌نامه‌های صادره از طرف هیئت وزیران می‌باشد ارتباطی به موضوع اصل ۱۷۵ ندارد. (خاصه که ضمانت اجرایی هم برای آن مقرر نگردیده است)

نظر شورای نگهبان نسبت به طرح سابق قانون صدا و سیما که اصول ۱۳۴ و ۱۳۸ و ۱۲۶ قانون اساسی را مانع از مباشرت و مداخله رئیس جمهوری در انتخاب نماینده قوه مجریه تلقی کرده‌اند موجه نیست؛ زیرا اصول مذکور به ترتیب راجع است به: وظایف و اختیارات نخست‌وزیر، وضع تصویب‌نامه‌ها و آیین‌نامه‌ها به وسیله هیئت وزیران یا هر یک از وزراء، ارسال تصویب‌نامه‌ها و آیین‌نامه‌های مصوب هیئت وزیران برای اطلاع و اظهار نظر رئیس جمهوری است و ارتباطی به حکم خاص اصل ۱۷۵ که نظارت قوای سه‌گانه در اداره رادیو و تلویزیون باشد ندارد (اصول سه‌گانه فوق به اصطلاح خروج موضوعی دارند).

البته چنانکه شورا در نظر سابق بیان داشته است وفق قانون اساسی رئیس جمهوری را نباید در عداد نخست‌وزیر و هر یک از وزراء قرار داد، ولی ترتیب معقول و منطقی رعایت اصول قانون اساسی این است که نماینده قوه مجریه یا به وسیله

رئیس آن قوه (که منتخب مردم است) انتخاب شود یا به پیشنهاد هیئت وزیران و تصویب رئیس جمهوری تعیین گردد.
از لحاظ مسئولیتی که در اجرای قانون اساسی و تنظیم روابط قوای سه‌گانه بر عهده دارم به تذکرات قانونی فوق مبادرت نمودم.

رئیس جمهوری
ابوالحسن بنی‌صدر

شماره: ۷۸۵
تاریخ: ۱۳۵۹/۱۱/۷

جناب آقای سید ابوالحسن بنی‌صدر
ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران
عطف به نامه شماره ۲۱۶۶۰-۵۹/۱۰/۲۹ جناب‌عالی در مورد مخالفت قانون اداره صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران که به تأیید شورای نگهبان رسیده با قانون اساسی، اشعار می‌دارد که: «تشخیص مغایرت مصوبات مجلس شورای اسلامی با قانون اساسی طبق اصول ۹۴ و ۹۶ قانون مزبور با شورای نگهبان است و رئیس جمهور در این خصوص وظیفه و مسئولیتی ندارد. شورای نگهبان در موقع بررسی قانون مزبور کلیه جهات و نظریات مختلف از جمله نظریاتی را که جناب‌عالی مرقوم داشته‌اید مورد توجه و بحث قرار داده است و به حول و قوه الهی در هر مورد با عنایت کامل به جوانب موضوع و موازین شرعی و اصول قانون اساسی اظهار نظر می‌نماید.»

دبیر شورای نگهبان
لطف‌الله صافی

۵- تذکرات ارشادی و قانونی شورای نگهبان

امام خمینی (ره):

و از شورای محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و
چه در نسل های آینده که با کمال وقت و قدرت و ظایف اسلامی و ملی خود
را ایا تحت تاثیر هیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و
قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه ای جلوگیری نمایند.

(صحیفه امام ج ۲۱، ص ۴۲۲)

آدرس: تهران، خیابان شهید سپهبد قمری،
کوچه شهید دهقانی نیا (خسرو سابق)، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳ - ۱۳۱۴۵
تلفکس: ۰۲۱ - ۸۸۳۲۵۰۴۵
info@shora-rc.ir
www.shora-rc.ir